

Jak rozumět řeči pejskařů

Kateřina Kotková

Rozhodnutí o pořízení psa není nikdy jednoduchá věc. Když už ho ale uděláte a začnete se porozhlížet po vhodném kandidátovi na domácího mazlíčka, rázem se ocitnete v úplně jiném světě – světě pejskařů. Tento svět je otevřený a přístupný všem lidem, kteří mají rádi zvířata, ale navenek působí velmi uzavřeně. Pejskaři totiž mají společnou nejen lásku ke čtyřnohým chlupáčům, ale například i jejich slovní zásoba má jistá specifika. Abyste se tedy v tomto světě lépe zorientovali, připravila jsem pro vás průvodce základy pejskařské řeči.

Samotné slovo pejskař vzniklo od zdobněliny pejsek příponou *-ař*, kterou v češtině obvykle používáme pro vytváření pojmenování osob. Pejskař je tedy osoba, která má pejska.

Pokud si pořizujete psa, můžete udělat dobrý skutek a vzít si domů buď útulkáče či útulkáře, nebo nějakého pejska z takzvané dočasky. Slova útulkáč a útulkář jsou vytvořena odvozením od podstatného jména útulek příponami *-áč* a *-ář*. Přípona *-áč* v češtině funguje většinou jako označení pro osoby, které něco dělají – například spáči rádi spí a hráči hrají. V tomto případě nicméně obě slova neoznačují osoby, ale psy. Konkrétně jde o psy žijící v útulku či pocházející z něj.

Podobné je to i s pejsky z dočasky. Že nevíte, co je dočaska? Pak vězte, že toto označení vzniklo univerbizací (tj. spojení dvou výrazů v jeden, např. finanční úřad = finančák) od slovního spojení dočasná péče. Žije-li pes v dočasce, znamená to, že si jej po zachránění z nevhodných podmínek vzal dočasně domů pejskař neboli dočaskář, který se o něj postaral po zdravotní stránce a hledá mu nový domov. Všimněte se, že zatímco útulkář je označení pro psa, stejně utvořené slovo dočaskář označuje člověka, který dočasnou péči poskytuje. Objevuje se sice i ve významu „pes žijící v docasce“, ale pouze okrajově.

Většina lidí se ale rozhodne, že si pořídí nějaké to štěndo od chovatele. Štěndo je slangový výraz utvořený od slova štěně v češtině celkem neobvyklým způsobem – inu, i my pejskaři máme své zvláštnosti.

Každopádně, pokud si štěndo pořizujete, je důležité nenaletět žádnému množiteli. Kdo že je ten množitel? Utvořen je zcela pravidelně – příponou *-tel* označující osoby vykonávající určitou činnost (chovatel = ten, kdo něco chová) od slovesa množit. Jde o všemi poctivými chovateli proklínanou osobu, která často vlastní velké množství psů různých plemen, své psy spojuje náhodně bez ohledu na původ či zdravotní stav, tedy prostě množí, a nabízí takzvané bezpapíráky.

Bezpapírák je pes bez průkazu původu (často označováno také jako PP nebo papíry). Právě od označení papíry pochází slovo papírák. Vzniklo pomocí typické slangové přípony *-ák*, kterou můžete vidět například v označení některých předmětů (piják), ale častěji osob (koňák), v tomto případě vytváří psa, který má průkaz původu. Stejným způsobem je utvořen i výraz bezpapírák, liší se pouze přidáním předpony *bez-*.

Musíte tedy být obezřetní a najít si tu správnou chovku. Chovka je výraz označující chovatelskou stanici vzniklý již zmíněnou univerbizací. Mimochodem, můžete se setkat i s výrazem množka, který byl utvořen analogií právě ke slovu chovka (protože výraz množitelská stanice neexistuje) a značí působiště množitele.

Dobrou chovku poznáte tak, že její majitel s vámi komunikuje, nemá problémy ukázat vám rodiče štěnda a dokumenty prokazující jejich zdravotní stav, zajímá se o to, do jakých podmínek si pejska chcete vzít, a vůbec – poskytuje výborný chovatelský servis už před pořízením psa.

Když najdete chovku, zbývá už jen vybrat to pravé štěndo a pořídit základní výbavičku, ve které by dnes už neměl chybět ani tulipytlík. Tulipytlík je plyšový pytlík, do kterého si štěně může zalézt, přitulit se k jeho hřejivému plyši a usnout. Označení tohoto současného pejskařského hitu vzniklo opět univerbizací – první tulipytlík se totiž jmenovat „tulicí pytlíček“.

A pak už nezbývá než se stát tou správnou paňulkou či páníkem (zdrobněliny od slov paní a pan nahrazující mezi pejskaři, především však pejskařkami chovajícími malá plemena, dnes již málo používané panička a páníček). Hodně štěstí!